

ERLING PERSBRÅTEN:

En likvidasjon på Smestad

Walter Dammen ble bare 24 år. Han ble likvidert av Milorg en kveld i april 1945. En unggutt som av uforklarlige grunner valgte feil side.....

Den 18. april 1945 sto følgende dødsannonse i Asker og Bærum Budstikke:

†
Walter Dammen
døde 17- 4 - 1945
Ovida og Kristen Dammen

Den 26. april foregikk begravelsen på Bryn kirkegård.

Avisen hadde et par dager senere et referat fra gravferden. En hauptsturmführer berømmet SS-rottenführer Walter Dammen for hans innsats på den tyske østfront og for godt kameratskap. Et militært musikkorps spilte ved anledningen og understreket æresbevisningen.

Walter ble 24 år gammel. Han ble likvidert av Milorg. En tragisk slutt for en ung vestrebæring og, ikke minst for hans foreldre som hadde bare ham. Han vokste opp i hjemmet som var gamle Smestad kafé ved Bjørum bro. (Huset er nå revet.)

Walter hadde en uklanderlig oppvekst. Jeg kjente ham godt fra skole -og idrettsmiljøet på Skui. Han spilte fotball gutteklubben "Fart" som de fleste på vår alder, og han fortsatte på middelskole i Sandvika og gymnas på Valler. Vi syklet ofte sammen til og fra skole i årene 1940-41. Han tok artium 1941.

I disse årene ga Walter ingen signaler om at hans sympati helte mot okkupasjonsmakten eller det norske nazipartiet. Han var i det hele tilbakeholden med å tone flagg. Det kom som en stor overraskelse for meg og andre i Skuikretsen at Walter hadde meldt seg til militær innsats hos okkupasjentene. (Antagelig 1942).

Under tjeneste på østfronten ble han syk og ble tatt ut av krigstjeneste. Fra høsten 1944 til likvidasjonen bodde han hjemme.

En kveld i april kom et par menn til kaféen og spurte etter ham. Han

kom ut på trappa og der ble han beskytt med en stengun og han døde senere av mange treff. To menn forsvant nedover Ringeriksveien i en bensindrevet personbil. Denne beskrivelsen er kort, men det ble også Walters liv.

En av 65.

Krigshistorien forteller at 65 nordmenn ble likvidert av hjemmefronten under siste verdenskrig. Walter ble en av dem. Det var særlig "norske" gestapister, provokatører og forhatte nazister som ble ryddet av veien. Det var en del av krigens harde virkelighet.

Walter var "frontkjemper", men det var ikke grunnen til at han ble dødsdømt av hjemmefrontledelsen. En del mennesker som kjente Walter har ytret tvil om likvidasjonen var nødvendig. Her er det bakenforliggende forhold som "folk flest" ikke kjenner til: I 1946 hadde jeg en samtale med avsnittsjef major Carsten Dehli om tilfellet Walther. Han sa det var innløpet så mange rapporter om Walters bevegelser (på ski) i Vestmarka og tilgrensende område i løpet av vinteren at han ble vurdert som en sikkerhetsrisiko for Milorg som drev øvelser og transporterte våpen innenfor de aktuelle trakter. Milorgledelsen så ingen bedre utvei enn å anbefale ham fjernet.

Walters verk?

Det er en hending som Walter muligens har vært involvert i. Den 15. mars hadde en tysk avdeling tatt seg fram fra Rustadsaga/Ullbråten og opp lia til Godtland og Svartvann. Der angrep de hytta som var en av avsnittssjefens dekningshytter. Heldigvis var hytta folketom for anledningen. Angrepet ble gjennomført med ildgivning fra håndvåpen og ildspåsettelse.

Alt tydet på en godt rekognosert og planlagt aksjon. Øyenvitner fortalte at en sivilperson viste veien. Var dette Walter? Det foreligger ingen påstander om gjenkjennelse av Walter eller noen annen person.

Allerede i mai 1945 sa major Dehli til meg at det var en av hans forbindelser i Milorg som etter arrestasjon og forhør som hadde røpet Svartvannshytta og et HK for ledelsen. Denne personen kjente jeg, og etter frigjøringen ble vedkommende kjent med mistanken. Overfor meg benektet han kategorisk at han hadde røpet noe som helst om Svartvannshytta. Med de opplysninger jeg har kan jeg belyse hverken Walters eller andres rolle i rekken av begivenheter som ligger bak Svartvannsakksjonene.

Hvis noen i fremtiden finner spørsmålene interessante, kan kanskje tysk sikkerhetspolitis arkiver bidra med opplysninger.